

22. 3. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konec povinných vstupních lékařských prohlídek u dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr

Dne 1. 4. 2012 nabyl účinnosti zákon č. [373/2011](#) Sb., o specifických zdravotních službách, který nahradil právní úpravu závodní preventivní péče z roku 1966. Zákon zavedl mimo jiné povinné vstupní lékařské prohlídky všech zaměstnanců. Podle § 59 zákona se totiž osoba ucházející se o zaměstnání, která se před vznikem pracovněprávního nebo obdobného vztahu nepodrobí vstupní lékařské prohlídce, považuje za zdravotně nezpůsobilou. S takovou osobou nelze uzavřít pracovněprávní vztah. Pod pojem „obdobný vztah“ spadají též dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, tj. vztahy založené dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti. Vstupní lékařské prohlídky jsou tedy od 1. 4. 2012 povinné pro všechny zaměstnance. Povinné prohlídky se tak vztahují i na krátkodobé brigády sjednané třeba jen na několikahodinovou výpomoc. Naproti tomu, dřívější právní úprava vyžadovala lékařskou prohlídku u krátkodobých vztahů mimo hlavní pracovní poměr pouze u rizikových prací a prací v exponovaném pracovním prostředí.

Protože byl zákon zveřejněn s malým předstihem před jeho účinností, obsahoval přechodné ustanovení, podle kterého je možné poskytovat pracovně lékařské služby podle dosavadních právních předpisů upravujících poskytování závodní preventivní péče, nejdéle však po dobu 1 roku, tj. do 1. 4. 2013. Po tuto dobu tedy zaměstnavatel nemusel vstupní lékařské prohlídky u zaměstnanců najímaných na dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr požadovat. Hrazení pracovně lékařských služeb se však musí řídit již od 1. 4. 2012 podle nového zákona.

K novému požadavku na lékařské prohlídky u zaměstnanců pracujících na dohodu se zvedla vlna kritiky ze strany zaměstnavatelů a odborné veřejnosti. Tato nová povinnost totiž zbytečně zatěžuje zaměstnavatele i zaměstnance sjednávající dohody, které se uzavírají na časově limitovanou dobu (nejvýše 300 hodin v kalendářním roce, resp. v rozsahu nepřekračujícím v průměru polovinu stanovené týdenní pracovní doby) a zpravidla nikoli na práce, které by vyžadovaly nezbytné zjišťování zdravotní způsobilosti. Proto skupina poslanců předložila v červenci loňského roku poslanecké sněmovně návrh novely zákona o specifických zdravotních službách, která povinnost lékařských prohlídek u zaměstnanců činných na základě dohody omezuje.

Dne 4. 3. 2013 byl schválený návrh novely zákona o specifických zdravotních službách vyhlášen ve Sbírce zákonů. S účinností od 1. 4. 2013 se tak u zaměstnanců činných na základě dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti vyžadují pouze vstupní lékařské prohlídky, a to pouze má-li být osoba ucházející se o zaměstnání zařazena k práci, která je podle zákona o ochraně veřejného zdraví prací rizikovou nebo je součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny jinými právními předpisy. Zaměstnavatel však může vstupní lékařskou prohlídku vyžadovat též tehdy, má-li pochybnosti o zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o práci, která není prací rizikovou a která má být vykonávána na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti. Rizikovou prací se podle zákona o péči o zdraví lidu rozumí práce zařazená do třetí a čtvrté kategorie a dále práce zařazená do kategorie druhé, o níž takto rozhodne příslušný orgán ochrany veřejného zdraví nebo tak stanoví zvláštní právní předpis, při níž existuje nebezpečí vzniku nemoci z povolání nebo jiné nemoci související s prací.

U vstupních lékařských prohlídek zůstala v zákoně zachována možnost, že uchazeč o práci, která je zařazená do první kategorie, může podstoupit vstupní prohlídku u svého obvodního lékaře. Ostatní zaměstnanci (tj. zaměstnanci zařazení v druhé až čtvrté kategorii) musí vstupní prohlídku podstoupit u lékaře poskytujícího pracovně lékařské služby, se kterým má zaměstnavatel uzavřenou smlouvu (tzv. závodní lékař). Pokud se zaměstnavatel a uchazeč o zaměstnání nedohodnou jinak, hradí náklady na vstupní lékařskou prohlídku uchazeč o zaměstnání (s výjimkou mladistvých zaměstnanců). Pokud však zaměstnavatel uchazeče do pracovněprávního vztahu přijme, náklady na vstupní prohlídku mu nahradí.

Podrobnosti o lékařských prohlídkách zaměstnanců mají být stanoveny prováděcí vyhláškou Ministerstva zdravotnictví k zákonu o specifických zdravotních službách. Prováděcí vyhláška však nebyla do dnešního dne vydána. Dle vyjádření ministerstva by však měla nabýt účinnosti 1. 4. 2013.

JUDr. Eva Zrzavecká,
advokát

JUDr. Jiří Gajdarus,
advokát

HÁJEK ZRZAVECKÝ

[HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Revoluční 3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 227 629 700

Fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

Další články:

- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci – 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci – 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)